

Література

1. Adler G. Der Stil in der Musik. – Lpz.: Breitkopf und Härtel, 1911. – 46 S.
2. Grempler M. Rossini e la patria. Studien zu Leben und Werk Gioachino Rossinis vor dem Hintergrund des Risorgimento. – Kassel: G. Bosse Verlag, 1996.
3. Гумилев Л. Этносфера. История людей и история природы. – М.: ЭКОПРОС, 1993. – 544 с.
4. Лю Бінцян. Веризм та його аналогії в музичному мистецтві Європи і Китаю: Автореф. канд. дис. – Одеса, 2006. – 16 с.
5. Лю Сімей. Культура символізму та її виявлення в музиці П. Чайковського, С. Рахманінова, Дж. Пуччіні: Автореф. канд. дис. – Одеса, 2006. – 15 с.
6. Ляшенко І. Музична україністика в світлі сучасної культурної політики: аспекти гуманізації та гуманітаризації національної освіти. // Українське музикознавство. Вип. 28. – Київ, 1998. – С. 3 – 8.
7. Ляшенко І. Національне та інтернаціональне в музиці. – Київ: Наукова думка, 1991. – 269 с.
8. Pahlen K. Das neue Opern-Lexikon. – München: Seehamer Verlag, 1995.
9. Риман Х. Катехизис истории музыки. Ч. I-II. – М, 1895-1896.
10. Стахевич А. Искусство bel canto в итальянской опере XVII-XVIII веков. – Харьков, 2000.
11. Heusler H. Das Biedermeier in der Musik // Die Musikforschung. XII. Jahrgang 1959. – Kassel u. Basel: Bärenreiter-Verlag, 1959. – 422 – 431 S.
12. Хохловкина В. Итальянская опера первой половины XIX века. // Западно-европейская опера. Очерки. – М.: Госмузиздат, 1962. – С. 225 – 284.

ВОКАЛЬНО-ХОРОВА ПІДГОТОВКА СТУДЕНТА ДО РОБОТИ З ХОРОМ В СИСТЕМІ КРЕДИТНО-МОДУЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Мартьянова Г. М.

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. У статті розглядаються питання умов формування творчої особистості співака, диригента, вчителя музики в процесі вокально-хорової підготовки за кредитно-модульною системою навчання; співвідношення змісту, організації професійної підготовки до роботи з хором.

Ключові слова: єдність хорового і вокального мистецтва, методи інтегрування дисциплін вокально-хорового циклу, зміст еталонного модуля.

Анотация. Мартьянова Г. М. Вокально-хоровая подготовка студента к работе с хором в системе кредитно-модульного обучения. В статье рассматриваются вопросы условий формирования творческой личности певца, дирижера, учителя музыки в процессе вокально-хоровой подготовки по системе кредитно-модульного обучения; соотношение содержания, организации профессиональной подготовки к работе с хором.

Ключевые слова: единство хорового и вокального искусства, методы интеграции дисциплин вокально-хорового цикла, содержание эталонного модуля.

Annotation. Martyanova G. Vocal-choral preparation of the student for work from a mansion in system of credit-modular training. In article questions of conditions of formation of the creative person of the singer, the conductor, the teacher of music are considered during singing-choral preparation on system of credit-modular training; a parity of the contents, the organization of vocational training to work from a mansion.

Key words: unity choral and a vocal art, methods of integration of disciplines of a singing-choral cycle, the contents of the reference module.

Постановка проблеми. Сучасним етапом формування державної політики в сфері освіти є Національна доктрина розвитку освіти, яка ставить більш чіткі орієнтири у вирішенні питань радикальної гуманізації освіти, посилення особистісного виміру в педагогіці, де на перше місце має

бути поставлена сама людина, переорієнтації з інформаційного на проблемно-діяльнісний тип освіти. Сучасний рівень освіти наголошує на індивідуальній роботі з учнями і студентами, на запровадженні нових прогресивних методів навчання з широким використанням інтерактивного спілкування, мультимедійного, дистанційного навчання [1, 7].

Питання мети і специфіки диригентсько-хорової підготовки у закладах педагогічної освіти постійно хвилювало і залишається актуальним з моменту заснування музично-педагогічних факультетів. Суперечність, що виникає між сучасними вимогами професії до особистості співака, диригента хору і змісту підготовки вчителів музики, вимагає реальних змін саме у змісті професійно-педагогічної освіти студентів. Дані протиріччя складають сутність актуальності обраної нами проблеми.

Аналіз досліджень і публікацій. Аналіз літератури з питань вокально-хорової підготовки дозволяє встановити, що підготовка студентів на музично-педагогічних факультетах закладів вищої педагогічної освіти є підходом нового типу, який інтегрує в собі якісні особливості попередніх моделей [2, 4]. Цикл спеціальних дисциплін, який забезпечує теоретичну підготовку вчителя музики, містить широкий спектр музично-теоретичних дисциплін та дисциплін диригентсько-хорової підготовки.

Разом з тим, науковими дослідженнями визначається обмеженість традиційної педагогіки як предметно центристської системи [2, 148].

Аналіз широкого кола наукових і науково-методичних робіт з теорії вокального виховання і теорії диригування (Б. Асаф'єв, М. Багриновський, Ю. Борисов, Г. Дмитревський, О. Єгоров, В. Краснощоків, С. Казачков, М. Колеса, А. Лащенко, М. Малько, О. Мархлевський, К. Матвєєва, І. Мусін, К. Ольхов, К. Пігров, К. Птиця, Г. Рождественський, П. Чесноков) свідчить про складний процес становлення самовираження співака-

диригента хору, що має стадійний характер і відбувається в процесі хорового виконання.

На першому етапі, на думку відомих хормейстерів і педагогів М. Леонтовича, К. Пігрова, К. Стеценка, П. Чеснокова та інших, накопичується досвід самовираження в процесі репетиційної та концертної практики.

На більш досконалому етапі самовираження співаків і диригентів хору відбувається через виявлення та усвідомлення власних індивідуальних і особистісних якостей, визнання себе суб'єктом професійного становлення в процесі створенні інтерпретацій хорових творів (О. Асмолов, О. Бодальов, Л. Виготський, В. Давидов) [2, 66].

Сучасне бачення єдності хорового і вокального мистецтва [4, 223-225] дає підстави класифікувати відповідні дисципліни за такими компонентами: дані дисципліни виступають як «лабораторія», де відбувається навчальна робота; глибоке осягнення хорових і вокальних труднощів виконуваних творів; можливість професійно перевірити знання і вміння у вигляді практичних показів і вправ; розробка та використання єдиних методів роботи із студентами; єдність навчального матеріалу демонструється на заключному етапі навчання (концертний виступ з демонстрацією професійної майстерності студента).

Мета статті - визначення умов формування творчої особистості співака, диригента, вчителя музики з урахуванням художньої інтеграції в процесі кредитно-модульної системи навчання.

Отримані результати. Серед дисциплін вокально-хорового циклу (хорознавство, хоровий клас, диригування, постановка голосу) саме хорознавство є змістовною основою практичної діяльності диригента хору, вчителя музики. Раніше ми звертали увагу на колективний характер хорового виконання, на здобуття майбутнім фахівцем власного досвіду виховання і управління хоровим колективом [4, 294-299]. Зазначимо, що

методика, яку ми опрацюємо щодо пошуку засобів інтеграції мистецтв включає методи: метод порівняння у формі педагогічного впливу на формування установки на сприйняття твору різних видів мистецтв; метод демонстрації одного твору на заняттях з різних тем; синтетичний метод, що об'єднує компоненти заняття, художньо-творчу діяльність студентів [5, 231-235].

Отже, вокально-хорова підготовка співаків, диригентів, вчителів музики базується не тільки на інтеграції спеціальних дисциплін, на єдності підходів до предметів диригентського циклу, а, як доводить Т. Рейзенкінд, формування творчої особистості на основі інтеграції мистецтв повинно ґрунтуватися на синтезі методів та прийомів екстраполяції, довільного варіювання параметрами знань, використання символічної аналогії, що передбачає реалізацію поетичних моделей з метою утворення гіпотез та нових оригінальних продуктів творчості. Водночас на теоретичному рівні визначаються диференційовані ознаки кожного виду мистецтва, методи порівняльного аналізу, наголошується на необхідності розглядати більшість питань на основі забезпечення «фантастичних аналогій, що ігнорують фундаментальні закони природи, сприяють порушенню традиційних стереотипів і формуванню такого показника особистості, як творча інтелектуальна активність» [6, 29-31].

У підготовці майбутнього фахівця до роботи з хором саме лекційний курс хорознавства інтегрує в структуруванні модулів як складові вокальних, хорових, диригентсько-хорових предметів, так і загальномузичних дисциплін, світоглядної обізнаності.

Кредитно-модульна система навчання надає можливість оцінювати знання студентів за допомогою створених еталонних зразків модулів, зразків творів самих студентів, впровадження модулів, що відбивають зміст дидактичних матеріалів, спрямовують на організацію роботи студентів [7, 58].

Висновки. Ми дотримуємось думки Т. Рейзенкінд, що впровадження системи кредитно-модульного навчання передбачає організацію змісту модуля, зумовленого особливостями пошуку необхідної інформації в Інтернеті, електронних посібниках, базах даних центру комп'ютерних технологій у творах мистецтва, у між особистісному спілкуванні в процесі діалогу. Єдність вокально-хорової підготовки у формуванні професійних знань, умінь та навичок роботи з хором неможлива без орієнтації на інтегративний підхід до становлення художньо-педагогічної освіти, без пошуку шляхів до синтезу наукових та художніх знань.

Основою професійної підготовки вчителя є оволодіння комплексом сучасних технологій, які забезпечують модульний підхід до проектного, проблемного, групового, індивідуального, парного навчання. Формування вчителя музики зумовлено усвідомленням сутності єдності процесу інтеграції різноманітних форм і засобів пізнання.

Література

1. Красняков С. Державна політика в освітянській сфері в період українського державотворення // Вища школа. – 2006. – № 3.
2. Добровольская Н. Подготовка учителей пения в Советском Союзе // Музыкально-педагогическая подготовка учителя пения. – М., 1965.
3. Смирнова Т. Вища диригентська хорова освіта в Україні: минуле та сучасність. – Харків: Константа, 2002.
4. Бірюкова Л. Єдність предметів диригентського циклу // Професійно-художня освіта України. – Київ-Черкаси, 2003. – Вип. 2.
5. Мартьянова Г. Питання вокально-хорової підготовки на музично-педагогічних факультетах // Педагогіка вищої та середньої школи: Зб. наук. праць. № 16. – Спец. випуск: Мистецько-педагогічна освіта – 2006. – Ч. 1. / Ред. кол. Буряк В. К. та ін. – Кривий Ріг: КДПУ, 2006.
6. Мартьянова Г. Шляхи інтеграції мистецтв на уроках музики у навчальних закладах // Професійно-художня освіта України: Зб. наук. праць / Ред. кол. І. А. Зязюн та ін. – Київ-Черкаси: Черкаси УНПЕІ, 2003. – Вип. 11.
7. Рейзенкінд Т. Категорії інтеграції у професійній підготовці вчителя музики // Рідна школа. – 2001. – № 3.
8. Рейзенкінд Т. Мистецтво кіно як фактор організації модульно-рейтингового підходу до навчання в поліхудожньому вихованні молоді // Рідна школа. – 2006. – № 3.